

การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Development of a Student Care System Model for Improving the Quality of Learners
in the 21st Century of Bannakhuanglung School under the Songkhla Primary Educational
Area Service Office 2

เรวดี เชาวนาศัย^{1*}

Rawadee Chaowanasai^{1*}

¹ ดร. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Ph.D., Department of Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education and Liberal Arts,
Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: rawadee.c@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 2) พัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฯ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฯ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ได้มาโดยวิธีการเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามเพื่อประเมินด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการใช้ประโยชน์ โดยการใช้การสแกนคิวอาร์โค้ด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฯ มีชื่อว่า PDTACA ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต 3) ผลการทดลองใช้ทำให้คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตปีการศึกษา 2566 สูงกว่าปีการศึกษา 2565 4) ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

This research has two main objectives: 1) The findings revealed that, overall, the school faces significant challenges in operating the system. to examine problems and needs 2) to develop a management model for the student support system that impacts the quality of learners in the 21st century, 3) implement the developed model and 4) to examine the effects of using the developed management model for the student support system on the quality of learners in the 21st century. This study employed a mixed-methods research approach, combining both quantitative and qualitative research methods. The participants included experts, deputy school directors, teachers and student selected using purposive sampling. The research instruments used were document analysis, in-depth interviews, focus group discussions, and questionnaires to evaluate the accuracy, appropriateness, feasibility, and usability of the model, using a QR code scanning method. The statistical analysis methods included percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings of the study revealed that: 1) 2) The developed model, named PDTACA, consisting of five key components: model principles, model objectives, input factors, management processes and outcomes. 3) The implementation of this model led to improvements in 21st century student competencies, including academic achievement, desirable characteristics, and life skills, with better results in the 2023 academic year compared to 2022 and 4) The model was validated as accurate, appropriate, feasible, and beneficial for practical application.

Keywords: Model development, Student Care System, Quality of Learners in the 21st Century

บทนำ

นโยบายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในหัวข้อที่ 2 พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดไว้ในข้อกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษามีอำนาจหน้าที่ “ประสานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไข และคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียน และนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” ผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถและทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่สามารถพึ่งพาเพียงแค่การจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม ปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาตัวร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าหลายสถานศึกษายังขาดแนวทางการบริหารที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน การปรับตัว และพฤติกรรมไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ความซับซ้อน

ของปัญหาสังคม เช่น ปัญหาครอบครัว ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และอิทธิพลของสื่อออนไลน์ ยิ่งทำให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีความเป็นองค์รวม และปรับให้สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 มากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีแนวทางที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง งานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนารูปแบบการบริหารที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ประกอบกับที่ผ่านมาโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ยังไม่มีรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เป็นเพียงการดำเนินงานที่เป็นลักษณะงานประจำเท่านั้น (โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง(ราษฎร์สามัคคี), 2565) จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับผลลัพธ์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

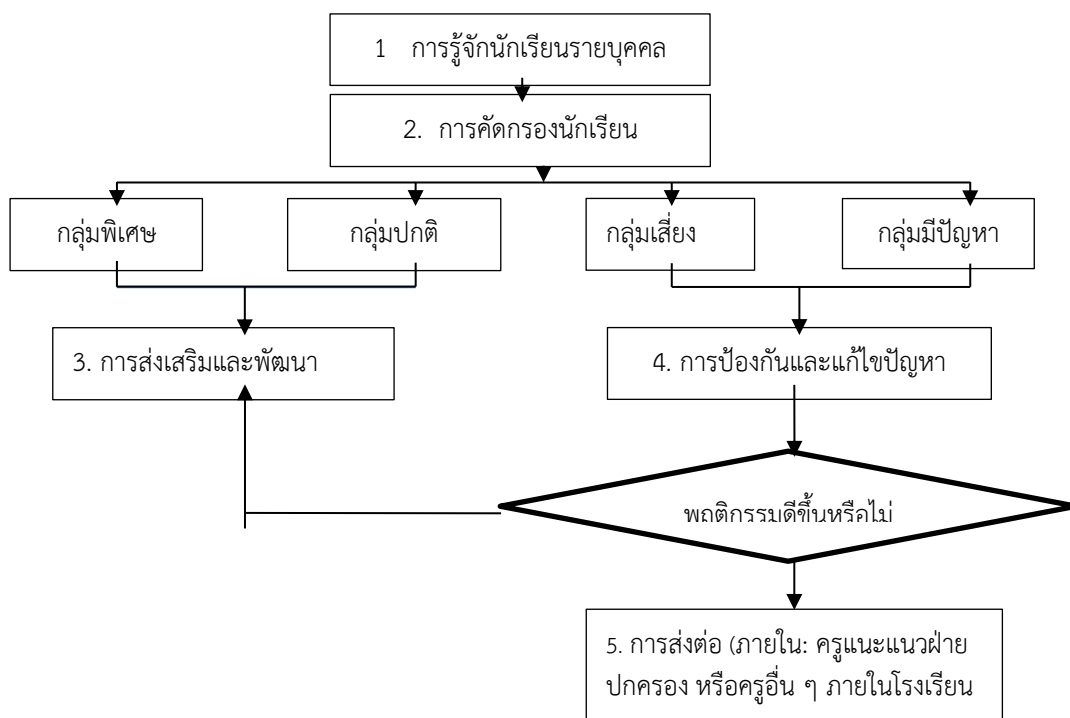
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนเป็น คนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้

คุณค่าและความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ดูแล แก้ไขปัญหาต่าง ๆ และได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงถูกวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. เป็นกลไกสำคัญในการลดปัญหาการออกกลางคัน แต่จะช่วยประคับประคองให้ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร
3. สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าผู้เรียนแต่ละสถานภาพจะได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน
4. ก่อให้เกิดความสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ อย่างอบอุ่นด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด
5. ผู้เรียนรักโรงเรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีทักษะชีวิต สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาความเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีเป้าหมายในชีวิตและมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
7. มีเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดระบบงาน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมพัฒนานักเรียน และการส่งต่อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

การพัฒนาารูปแบบ

สุรโรจน์ นวลมั่งสอ (2560) กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบว่า การพัฒนาารูปแบบ อาจเป็นทั้งการสร้างารูปแบบใหม่ ๆ ของลักษณะของสิ่งของต่าง ๆ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ และการเสริมสร้างารูปแบบเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างทันเวลาและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มสมรรถนะ ในการพัฒนาารูปแบบควรมีทฤษฎีรองรับ และมีการวิจัยเพื่อทดสอบารูปแบบก่อนที่จะนำารูปแบบไปใช้ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาารูปแบบนั้น

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยการพัฒนาารูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนาารูปแบบ และ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของารูปแบบ

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาารูปแบบ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ 2) การพัฒนาารูปแบบ และ 3) การนำารูปแบบไปใช้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาารูปแบบ ครั้งนี้

สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาารูปแบบก่อนที่จะนำารูปแบบไปใช้จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบารูปแบบ เพื่อให้ารูปแบบมีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้ ซึ่งมีนักวิชาการได้กำหนดในการตรวจสอบารูปแบบ ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2559) การตรวจสอบารูปแบบด้วยการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนดการประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ (Suffete) และคณะได้นำเสนอหลักการประเมิน เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบารูปแบบ ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพารูปแบบการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1 ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนาารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สารครอบคลุมครบถ้วน ตามความต้องการอย่างแท้จริง

2 ความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมทุกองค์ประกอบของการพัฒนาารูปแบบการบริหาร มีความเหมาะสมและคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

3 ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนาารูปแบบการบริหาร มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

4 ความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงภาพรวม และทุกองค์ประกอบของการพัฒนาารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ารูปแบบ สามารถนำไปใช้ในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไปได้

สมาน อัครภูมิ. (2557, น.55) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของารูปแบบที่ดี ควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 1) วัตถุประสงค์ของารูปแบบในการพัฒนาารูปแบบใด ๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบต้องรู้ว่าจะออกแบบารูปแบบมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของารูปแบบเพื่อให้การดำเนินงานของารูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) ระบบงานและกลไกของารูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุวัตถุประสงค์ของารูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของารูปแบบ ด้วยการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของารูปแบบ 5) แนวการประเมินารูปแบบ คือ การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผล ารูปแบบตามวัตถุประสงค์ของารูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามารูปแบบว่า เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด 6)

คำอธิบายประกอบรูปแบบ เป็นการอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบ เพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้ และ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง

คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

คุณภาพของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กระทรวงศึกษาธิการ การที่ผู้เรียนมีความสามารถ เชิงบูรณาการ จากการนำความรู้ทักษะ คุณลักษณะนำมาใช้เป็นองค์ความรู้หลัก มาประยุกต์ใช้ ร่วมกับทัศนคติ ค่านิยม เจตคติเป็นแรงขับเคลื่อนภายในจะเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นแตกต่างกันของบุคคล แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการเรียน หลังจากที่นักเรียนได้เรียนหรือได้รับประสบการณ์มาแล้ว สามารถวัดและประเมินผลได้ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในที่นี้หมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นรายวิชาบนพื้นฐานของตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐานและผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติมตามที่กำหนด ในหน่วยการเรียนรู้ผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยวัดและประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน สังเกตพัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน สังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การรวมกิจกรรม ผู้สอนควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินจากโครงการ หรือการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ควบคู่ไปกับการใช้การทดสอบแบบต่าง ๆ อย่างสมดุลต้องให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างเรียนมากกว่าการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ในการประเมินให้ประเมินแต่ละคุณลักษณะแล้วรวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมินทุกฝ่าย และแหล่งข้อมูลหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสู่การสรุปเป็นรายป/รายภาค และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการเลื่อนชั้นและการจบการศึกษาในระดับต่าง ๆ

ทักษะการดำรงชีวิต การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) เป็นทักษะการเรียนรู้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมาย ด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs)

ประกอบด้วย การอ่านออก การเขียนได้ การคิดเลขเป็น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ การสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผน จัดการ ควบคุม และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Trilling & Fadel (2009) กล่าวว่า ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media, and Technology Skills) เช่น การรู้เท่าทันสื่อและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) เช่น การทำงานเป็นทีม การปรับตัว และความเป็นผู้นำ

การบริหารการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนจากรูปแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นเนื้อหา ไปสู่การบริหารที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะที่หลากหลายของผู้เรียน ผ่านการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง (วุฒิชัย ไหมวงศ์. 2565)

รูปแบบการบริหารที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบการบริหารที่สามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1. การบริหารแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Management) รูปแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง และการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) แนวทางนี้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องและส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียน

3. การบริหารแบบดิจิทัล (Digital-based Management) เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System - LMS) และแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

1. บทบาทของผู้นำทางการศึกษา ผู้นำทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดยต้องมียุทธศาสตร์ที่กว้างไกล เปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

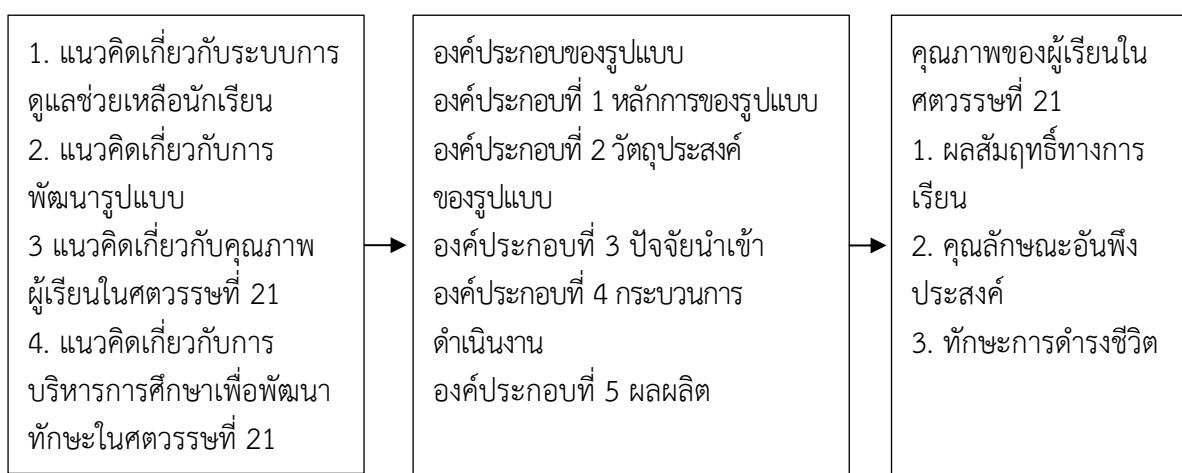
2. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน จึงต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะที่จำเป็น เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียน

3. การสนับสนุนจากภาครัฐและนโยบายการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีแนวทางที่เป็นระบบ โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ผู้นำทางการศึกษา ครู และนโยบายของภาครัฐก็มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดสำหรับดำเนินงานได้ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เป็นงานวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ซึ่งมีทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากครู นักเรียน และผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion): จัดประชุมร่วมกับครูและนักเรียนเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2

สังเคราะห์เอกสารหลักการแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้มากร่างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนฯ และตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและปรับปรุงร่างรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน บ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 สำหรับ นำไปทดลองใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการดำเนินงานสำหรับนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 2

นำรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น มาทดลองใช้ตามคู่มือการ ดำเนินงานที่ได้จัดทำขึ้นด้วยการไปใช้จริงในโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) เป็นระยะเวลา 1 ปี การศึกษา คือ ปีการศึกษา 2566 หลังจากนั้นมีการติดตามผลการทดลองใช้รูปแบบโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม และ รวบรวมผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ที่เกิดกับผู้เรียนได้แก่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตโดยการเปรียบเทียบผล ระหว่างปีการศึกษา 2566 และ 2565

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ประเมินด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) ของรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมิน ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) ผู้ทำการประเมินประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 37 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าระดับปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.02$, $\sigma=0.65$) สถานศึกษายังขาดแนวทางที่เป็นระบบและต่อเนื่องในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ผู้ปกครองและชุมชนยังไม่ได้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนมากเท่าที่ควร ระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้การติดตามและให้คำปรึกษานักเรียนยังขาดประสิทธิภาพ ต้องการรูปแบบการบริหารที่ชัดเจนและเป็นระบบ สนับสนุนด้านเทคโนโลยี และพัฒนาเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

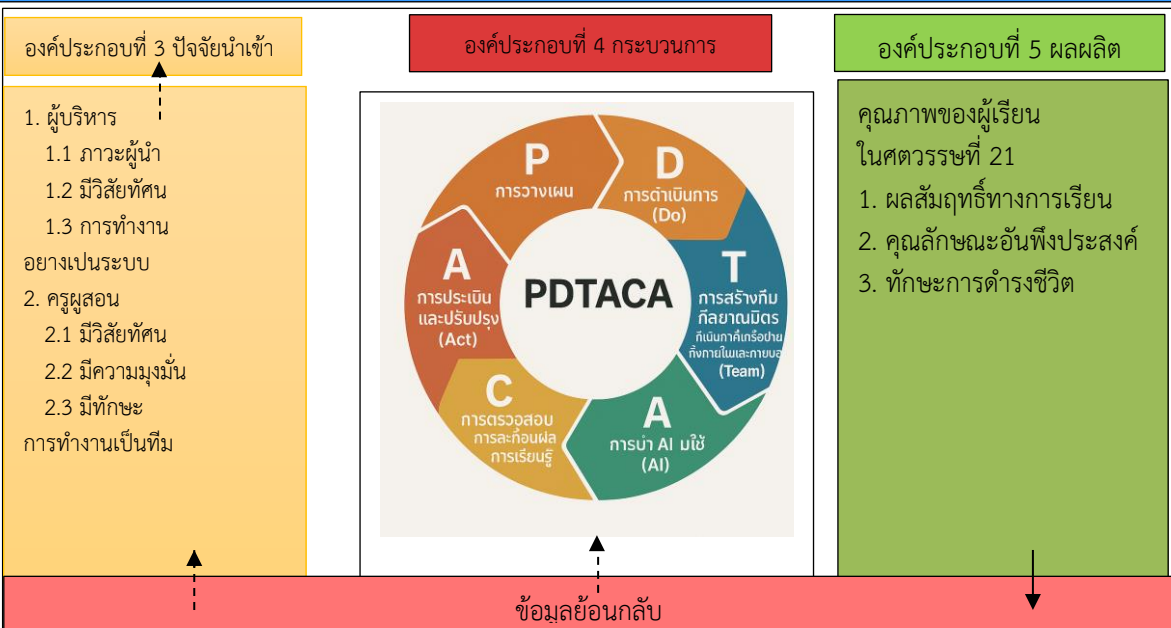
2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2 ได้รูปแบบที่ให้ชื่อว่า “PDTACA Model” ผลการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.54-4.62 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยองค์ประกอบที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59) องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56) และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54) ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

1. หลักประสิทธิภาพ 2. หลักการมีส่วนร่วม 3. หลักการกระจายอำนาจ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน 3. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ภาพที่ 3 รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

จากภาพรูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 3 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะการดำรงชีวิต ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานอย่างเป้นระบบ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่น มีทักษะการทำงาน เป็นทีม กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย PDTACA คือ การวางแผน (P : Plan) การดำเนินการ (D : Do) การสร้างทีมกัลยาณมิตรที่เน้นภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก (T : Team) การนำ AI มาใช้ (A) การตรวจสอบ การสะท้อนผลการเรียนรู้ (C: Check) การประเมินและปรับปรุง (A : Act) ผลผลิต คือ ผลลัพธ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิต

3. ผลจากการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเป็นระบบมากขึ้น ครูและบุคลากรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีแนวทางชัดเจน ลดความสับสนในการดำเนินการ นักเรียนได้รับการดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมและการเรียน เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลนักเรียน ระบบติดตามข้อมูลนักเรียนผ่านแอปพลิเคชันช่วยให้ครูสามารถตรวจสอบพฤติกรรมและให้คำปรึกษาได้สะดวกขึ้น ผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ทักษะทางสังคมดีขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น สามารถทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้ดีขึ้น นักเรียนกล้าแสดงออก และมีความสุขกับการเรียนมากขึ้นส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทุกด้านคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตปีการศึกษา 2566 สูงกว่า ปีการศึกษา 2565

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านความถูกต้อง(Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.53-4.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยองค์ประกอบที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54) และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าระดับปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมาก ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ ขาดแนวทางที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจนบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่ทันสมัย โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนยังไม่มากพอ ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นหน้าที่หลักของครูและโรงเรียนเท่านั้น ระบบสารสนเทศยังไม่ได้มีการพัฒนาเต็มที่ ทำให้การติดตามข้อมูลนักเรียนมีข้อจำกัด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ที่ระบุว่า การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการสร้างแนวทางที่มีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหาร และ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การกำหนดรูปแบบที่มีตัวแปรผันครบ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นเหตุเป็นผลกัน และความสัมพันธ์เหล่านั้นต้องสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบ โดยมีข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ พิสูจน์ได้ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัครภูมิ, (2557, น.55) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ดี ควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบใด ๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบต้องรูว่าจะออกแบบรูปแบบมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไป ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุมุ่งวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ด้วยการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 5) แนวการประเมินรูปแบบ คือ การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผล รูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ เป็นการอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบ เพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้ และ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย ไหมวงศ์ (2565) ที่วิจัยรูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงรายและพะเยา พบว่า รูปแบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) กระบวนการ (4) การวัดและประเมินผล (5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. เมื่อนำรูปแบบการบริหารไปทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) พบว่าครูและบุคลากรสามารถดำเนินงานได้เป็นระบบมากขึ้น มีแนวทางที่ชัดเจนในการติดตามและช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนได้รับการดูแลที่มีคุณภาพมากขึ้นโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาพฤติกรรมหรือการเรียน การใช้เทคโนโลยีช่วยให้การติดตามข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดภาระของครูและช่วยให้โรงเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้แม่นยำขึ้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้

การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างครอบคลุมมากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ทักษะทางสังคมดีขึ้น พบนักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น สามารถทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้ดีขึ้น นักเรียนกล้าแสดงออกและมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น เพราะว่า การมีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจนช่วยให้ครูมีแนวทางที่เป็นระบบ ลดความสับสนในการดำเนินงาน ครูเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น การกำหนดกระบวนการติดตามผลที่ชัดเจนช่วยให้สามารถวางแผน การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องผลการทดลองใช้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fullan (2014) ที่ระบุว่าการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2 ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะได้นำนโยบายระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดนโยบาย การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนอย่าง ปลอดภัย และจัดทำ มาตรฐานการจัดดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ และในการพัฒนาโครงการ โรงเรียนได้ใช้ กระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการ เสริมการใช้เทคโนโลยี และการทำงานเป็นทีม ซึ่งมีความจำเป็น ในการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริม ให้มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการปรับตัว นักเรียนกลุ่มมีปัญหาได้รับการปกป้อง คุ้มครองและดูแล อย่างทั่วถึง ทันเวลา และถูกวิธี นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้ นำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโครงการ ได้ศึกษาความต้องการจำเป็น ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับนโยบายการตัดสินใจในการบริหารของระบบ และได้สร้างพัฒนา ตามหลักการทางวิชาการ ผ่านการตรวจสอบและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำราญ มีแจ้ง (2558) ที่ได้นำเสนอไว้ว่าการปรับปรุง กำหนดทิศทางการประเมิน เพื่อจะได้สอดคล้องกับ นโยบายการตัดสินใจในการบริหารเชิงระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบไปใช้ ควรประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม รูปแบบเพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งสร้าง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาและจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษา ที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บเป็นระบบ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้มากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการจัดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดย มีกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาอื่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม
2. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี). (2565). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2565. สงขลา: โรงเรียน.
- วุฒิชัย ไหมวงศ์. (2565). รูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงรายและพะเยา. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงรายและพะเยา.
- สมาน อัครภูมิ. (2557). รูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษาสำหรับสถานขั้นพื้นฐานขนาดกลาง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: นิชนแอตเวอร์ไทซ์กรุ๊ป
- สุรโรจน์ นวลมั่งสอ. (2560). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2559). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fullan, M. (2014). Stratosphere: Integrating technology, pedagogy, and change knowledge. Toronto: Pearson.
- Trilling, B. & Brief Review of Fadel, C. (2009). 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco: Jossey-Bass. By Dr. Gary L. Ackerman, March 2010.